

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
1/4 " . . . 10 "
1/2 " . . . 5 "

Za Nemčijo K 10'60. Za Ameriko in inozemstvo K 20.— Posamjne številke stanejo 10 vin.

"Soca" ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu "Kažipot po Goričkem in Gradiscaškem" in dvakrat v letu "Vozni red železnice, parnikov in poštnih zvez".

Na naročilu brez dopolnene naravnine se ne oziramo.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

SOC

Vee za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Telefon št. 83.

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in z.

V. Gorici, dne 4.4. 1912.

Domači dogodki so nas toliko okupirali, da se nismo utegnili ibaviti z zasedanjem državnega zбора. Vendar si moramo sedaj ogledati, kaj je prineslo marčno zasedanje avstrijskim narodom.

Po desetedenškem premoru se je 5. marca državni zbor sešel pod kar najslabšimi avspicijami. Ministrski predsednik Stürgkh je venomer konferiral z načelniki raznih strank, mnogo je bilo kokodkanja o deželnoščnosti državnega zбора in o njega saniranju — zdravega človeka in zdrave korporacije ni treba sanirati — in bilo je toliko nasprotujocih si interesov ... Pa razne državne neobhodnosti, zakulisna igra Ogrske, visokih in najviših dostojanstvenikov, vojne pisarne, vojnega ministra, to vse je razjedalo, zadrževalo, motilo. Tako koleba vsa avstrijska zakonodaja, vse ustavno življenje v znamenju nedoločnosti, nemirnosti, uprava pa v znamenju konservativizma, nazadnjaštva in nesvobode. V draginški debati je bila sklepnena marsikaka resolučija, ki bi — izvedena — izpremenila velik del družabnega reda. Toda konservativem je zopet zmagal in ostalo je pri starem. Vendar je začetek, tu napredne stranke pa morajo skrbeti, da se njegovi učinki pokažejo l. 1917, ko bo z novim carinskim tarifom treba skrbeti, da se popnemo iz sedanja gospodarske depresije, katere je v veliki meri kriv tudi sedaj veljavni carinski tarif. Brambni zakon se je srečno priplazil skozi prvo branje, tudi vodocoestni zakon je imel enako srečo, da ga niso pokopali niti nemški radikalci, med katerimi se je zlasti odlikoval znani Karl Hermann Wolf, niti Russini. Poslednji so celo obstruirali, toda čez nekaj ur se je posrečilo zmešetariti pri njih mir. Veliko predlog je bilo oproščenih prvega branja in določenih odsekom. Tam bodo morda zorele, morda pa — ovenele. Proračunski odsek se ni sestal niti k eni seji. Italijanska fakulteta grozi, kakor zver na preži, Nemci jo hočejo bojda zopet onesmogociti, Slovenci pa morajo iz njo združiti svoje zahteve. Tudi Italijani sami se

nočajo izpametovati, proračunska potreba pa se bliža vedno bolj in z njo ob desetdanji nedelavnosti rešilni § 14., z njim pa absolutizem, katerega varui bog avstrijske narode. Saj ga imamo že itak preveč. — Finančni odsek se boji strank, saj je pri nas že vse postalo politicum, tudi kar bi ne smelo biti, in tako sta ti dve najvažnejši korporaciji parlamenta obsojeni na brezdelje.

Čehe, Poljake in Nemci bi vrla rada spravila v svojo večino. Sicer se je je to za jesensko zasedanje posrečilo pa le zasno in pogojno. Danes so Čehi sicer še člani kabineta, toda njihovi obrazzi niso več tako vedri. Skupljenje teh treh narodnosti ni produktivno. Pražka pogajanja kažejo sicer ugodnejše lice, toda ... štejmo po knofih: Bo, ne bo, bo, ne bo???

S. L. S. čaka, kakor vlačuga v stranski ulici, komu bi se prodala. Jeseni je Šusteršič proglašil politiko čakanja, smo jo imenovali politiko odprte roke. Ker ni ničesar padlo vanjo, je roka še vedno odprta. S. L. S. je pa tačas doma provedla nekako karikaturo zasedanja, kjer se je tudi posrečilo junaštvo, da je vrgla dva napredna poslanca iz kranjske zbornice.

Kaj so druga storili naši poslanci? Ravnhar je vodil odločen boj za našo enakopravnost pri sodnjah, istotako tudi Rybar. Oba pa in Gregorin sta intervencijsala v številnih slučajih v prilog občinam in posameznikom. Več tudi od njih ne moremo zahtevati, ker so ti trije poslanci v manjšini. Vso moč in odgovornost nosi S. L. S., ki se pa ne zgane. Še celo pobijala je Ravnharja ter stavila narodnemu boju zapreke in se prodajala vladu in vsakomur, ki jo je hotel kupiti. Ona je kriva, da smo Slovenci najzadnji v državni zboru.

Poleg splošno-avstrijskih kalamitet: Zavoženo carinstvo, zavožen proračun, oboroževanje in zavožena ustava, nismo še domačo slovensko gnilo rano: S. L. S. Dokler bo ona na idlu, bomo čakali na razne železniške zvezze, čakali na razne kmetijske, meščanske in obrtnike, čakali na vse, česar

»Napačno bi bilo, ako bi protihrvatsko časopisje smatralo zanimanje hrvatskih

nimamo in česar s takim zastopstvom tudi nikt ne dosegemo. Zato pa je ostanimo neorganizirani, malenkostni, boječi in šarmaljerji, da bo S. L. S. pri prihodnjih volitvah zopet zmagač: Slabše se nam itak ne more več goditi, zanimanja za državno zbornico in za politiko ni in kakor si je Janez postjal, tako bo tudi spal. Lahko noč!

K.

Prva slovenska docentura v Zagrebu.

»Edinost« je priobčila v četrtek članek o pomenu prve slovenske docenture v Zagrebu.

Iz tega članka navajamo dva odstavka, ki glasita tako-le:

»Dolgo časa, reči moramo leta in leta, so prihajale iz Prage razne vesti, kako se snujejo tam začetki slovenske pravne in filozofske fakultete. Eden najvišjih državnih dostojanstvenikov - rodom Čeh, ki upravlja sedaj enega izmed ministriških resortov, se je včekrat — lin tudi v najnovem času — izrazil: Mi Čehi vam osnujemo tu v Pragi celo fakulteto in ta bo koprnešena v Ljubljano.

Pa besedam niso sledila nikakva dejanja. Leta so minevala in Slovenci smo ob vsečiliškem vprašanju tam, kjer smo bili poprej. Razni filologji, ki so slučajno zavzemali mesto rektorja na češkem vsečilišču v Pragi, so zahtevali od bodočih slovenskih docentov tako jezikovno kvalifikacijo, ki bi bila celo pri češkem strokovnjaku filologu pretirana. Prvotno mnenje, da se morejo Slovenci habilitirati na temelju slovenskega habilitačnega spisa, se je moralno brž umakniti dosti strožji interpretaciji veljavnih vsečiliščnih predpisov. Glavna, najvažnejša misel, da je Slovenec tudi na tem poprišču na slovenskem vsečilišču popolnoma enakopraven, je bila skoraj žrtev razmer.«

»Napačno bi bilo, ako bi protihrvatsko časopisje smatralo zanimanje hrvatskih

vsečiliščnih knogov zljudi triatljetno demonstracijo. Slovenci moramo najodločneje povdarijati, da smatramo slovenske docenture v Zagrebu, a nekaj strogo in izključno kulturnega. Who bi vprašali naše visoke politike, kaj si predstavljajo pod triatljetom, spravili bi jih v največjo zadrgo. S slovanskega stališča je povsem umjivo, da slovensko javno imenje nasproti raznim smelim kombinacijam, ki mnogokrat povsem abstrahirajo od slovenskih realnih interesov, zavzema jako oprezzno stališče. Pač pa so veliki kulturni cilji in smotri, ki spašajo Slovence in Hrvate, siliteji, nego vse drugo. V zgodovini razmora med raznimi slovanskimi narodi, ni niti enega slučaja, da bi vladalo med dveh narodnostnim skupinjam od nekdanj, od samega začetka preporoda, tako še, tako nemotjeno razmerje kakor med Slovenci in Hrvati. Bolj nego vse pravaške kombinacije, spaša Slovence in Hrvate vedno v spešniša borba proti skupnim nasprotnikom ob Adrij. V paših primorskih mestih, kjer tvori slovenski in hrvatski element skupno falango proti korumpirani Italijanski kameri, se pripravlja tisto socijalno izmazanje Slovencev in Hrvatov, ki mu je krona stremljenje po skupni kulturi! Sklep zagrebškega profesorskega zboru, da se sprejme med docente aliae matris prvega Sloverca, je v tem oziru važen dogodek, ki ga bomo morda še v bodočnosti mogli prav presojevati.«

DOPISI.

Iz komenskega okraja.

Iz Slinvoga. — (Razno.) Odkar imamo v Šempolaju novega duhovnika g. Švaro, postaja naše ljudstvo vedno bolj klerikalno-divje, dočim izgubi ja vedno bolj narodni in verski čut.

Naši ljudje niso hoteli verjeti Devinčanom, ki so ob Švarovem prihodu med nas prorokovali, da se nam ž. n. obeta velika — »sreča«. Tudi sedaj večina nigli ne opažajo, kako jih zapejuje v črno kle-

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

»Počakaj!« mu je segla Saša v besedo in ga vprašala mirno: »Kaj imas ti z meroj opraviti? Vse dobil od mene, kar hočeš, a v dušo mi ne sili!«

»V dušo!« je prezirljivo zategnil Foma. »V kakšno dušo? M-he!«

Začela je hoditi po sobi. Foma je gledal za njo in bil nezadoljiv, ker se ni razsrdila ob njegovih besedah o duši. Njen obraz je bil ravnodušen in miren, kakor vedno, a on bi jo bil radi videl srdočno ali užaljeno; rad bi bil kaj človeškega na ti ženski ...

»Duša!« je vzkliknil, ostavši pri svojem. »Ali more človek, ki ima dušo, živeti tako, kakor ti živiš? V duši gori genj ... sram je v nji ...«

Ona je sedela tedaj na klopi, a pri njegovih besedah je dvignila glavo ter uprla svoje stroge oči v njegovo lice.

»Kaj me gledaš?« je vprašal Foma.

»Zakaj tako govorиш?« je odgovorila ona, ne da bi obrnila oči od njega.

»Tako ... moram ...

»Le pomisl, če res moraš?«

V njenem vprašanju je bilo nekaj pretečega. Foma je čutil plahost pred njo in vprašal, sedaj že ne več s prepirljivim glasom:

»Zakaj bi ne govoril o tem?«

»Ah ti!« je vzdihnila Saša.

»Kaj sem torej jaz?«

»A tako ... kakor da si dveh očetov sin ... Veš, kaj sem opažila pri ljudeh?«

»No?«

»Kdo, ne more odgovarjati sam o sebi, se sebe sama mega boji in še groša mi vreden!«

»Ali velja to meni?« je vprašal Foma, pomolčavši.

»Tudi tebi ...«

Ogrnila si je široko rožnato obledo, obstala sredi sobe, iztegnila rako proti Fomi, ki je ležal pri njenih nogah ter mu govorila z nizkim, gluhiim glasom:

»O moji duši ne smeš govorjati ... Ona ti ni nič mar! In zato molči! Jaz morem govoriti! O, ko bi jaz hotela, bi povedala vam vsem ... pa kako! A kdo bo imel pogum, da me posluša, ako zagovorim na ves glas? In jaz imam za vas besede, kakor kladivo! Tako bi vas matrkalpa po glavah ... iz umu bi prišli ... A čeravro ste lumpi, vsi skupaj, vas vendar ni ozdraviti v besedami ... Treba bi vas bilo peči na ograhu ... kakor delajo na velikonočni pondeljek s ponvicami.«

Dvignivši roki in glavje, je sunkom razpustila lase in ko so se razsuli v težkih črnih pramenih po njenih plečah, je ženska ponosno zmajala z glavo in rekla zaničljivo:

»Ne glej na to, da sem vlačurga. Včasih živi tudi v bitu človek, čistejši od tistega, ki se izprehaja v svilnati obleki ... Ko bi ti znal, kaj da jaz mislim o vas psih, kakor vas črtim! Od črta tudi molčim ... ker se mi zdi, da bi mi bila duša pusta, ako bi vam zapela o njem ... da bi ne imela več ob času živeti ...«

Foma jo je gledal in sedaj mu je vgaivala. V njenih besedah je bilo nekaj sorodnega njegovem razpoloženju.

Najsmetuviš se, je rekel z zadovoljnostjo v glasu in na obrazu:

»Tudi jaz čutim, da mi nekaj raste v duši ... Oh, tudi jaz bom povedal svoje besede ... bo že prišel tisti čas.«

»In proti komu?« je vprašala Saša malomagno.

»Proti vsem!« je vzkliknil Foma, skočivši na noge.

»Proti hlimbi ... Vprašal budem ...«

»Vprašaj, če je samovar že pripravljen?« mu je ravnodušno velela Saša.

Foma jo je pogledal in srdito vzkliknil:

»Hodi k vrugu! Vprašaj sama!«

»No, boin pa ... Čemu lajaš?«

In odšla je iz izbe.

Z rezkiimi sumki je letel veter čez reko, buhal v njene prsi in, pokriti z bujnimimi rjavimi valovi, je bučala reka s čumivim pljuskom in vsa v jeznih penah, krčevito vetrui nasproti. Trešči grmi obrežnih vrb so se nizko sklanjali k zemlji; zdaj so se hoteli vleči na tla, zdaj so se preplani tršči trgali proč od njih, kakor jih je genil silni veter. Po zraku se je nosil pisk, krak in gost, otožen zvok, ki se je trgal iz prsi manjih ljudi;

»Gre ... že gre ... gre!«

Ta vzklik, kratek, kot udarec in težak, kakor vzdih ogromnih gradi, duščil: se od napora, se je mosil nad reko, padal na valove, kakor bi vzdobjival njihovo bujno igro z vetrom in s silo so se metači ob bregove.

(Dalje prih.)

ričamo novostrujarijo. V cerkvi kriči in bohna le o slabih časopisih, kakor so po njegovem mnenju, baje: »Soča«, »Pri morec«, »Edinstvo itd.« le umazano farško glasilo »Novi čas« takoj vneto priporoča, da se nad nami kmeti in delavci, ki nočemo poslušati take gojne ter raje gremo kar med sv. mašo ven iz cerkve, ker verimo, da cerkev ni mestor za politične shode — kar trese od jeze. To umazano cujno usiljuje ob vsaki priliki, tudi zemicam in otrokom žuga, da naj ne črtojo drugih listov, kakor le edino zvezdavni »Novi čas«.

Ljudje božji! — kaj pa čitate v »Novem času« tako lepega in za Vas došu koristnega? Nič! »Novi čas« je poln laži in obrekovanja. Zagovarja »čake« in blati ter smeti vse, kar ni pod njihovo komando. Ali ne vidite, kako Vas smeti in pači imenite Vaše občine: pribičejo dopiske, mesto »iz Slivnega«, »iz Slivna« itd. Kateri časopis je še tako pačil imenite Vaše občine, kakor že večkrat ta cunja? Dokler ni bilo pri nas tega zdražbarja, je bil mir v občini, sedaj pa napadate eden drugega. Zato reji — tudi če Vam hočejo poslati »Novi čas« brezplačno — proč s tem smradom iz naših poštenih družin!

Dalej se Švara veliko trudi, da bi vstanovil družbo »marmaric«, pa ne gre in ne gre, ker naša dekleta so veliko bolj pametna, nego on sam. — Ze mnogo let smo v naši cerkvi poslušali lepo moško petje. Ker pa Švara hoče, da bi se pevci trudili in napenjali le za čast božjo — njega pa trube pličati posteno in mastno — so se petju odgovedali, kar so imeli tudi prav. Švara nadomešča običajno lepo petje z ziljanjem otrok, kar dela ljudem starim in mladim slab utis in to in prej povedano je vzrok, da ljudje zapuščajo cerkev. Ker je vsega tega krv novostrujar Švara — proč tudi od njega!

Domače vesti.

Visoki gostje. — Velika vojvodinja Toskanska je odpotevala včeraj iz Gorice. Ona in vse tri nadvojvodinje so dobile krasne bukete cvetlic s trakovi. Vojvodinja je izrekla hotelirju pri Štubaltru zahvalo in priznanje za udobno bivanje in izjemno postrežbo.

Kraški vodovod. — Članek, ki je bil naznjanjen zadnjic, pribičejo zaradi obilice drugega gradiva, v prihodnji številki. Opozorjam že danes nam Kraševce in vse one, ki se zanimajo za to znamenito vprašanje.

Za redarstvenega oficijala je imenovan Ivan Simčovich, redarstveni kanceljer v Gorici.

Gostovanje članov slov. dež. gledališča ljubljanskega v Gorici. — Otvoritvena predstava bo v nedeljo 7. t. m. Vprizori se burka v 4 dejanjih »Vražji Rudi«. Sodelovala bo vojaška godba.

V sredo dn 10. t. m. bo predstava v Kanalu. Vprizori se burka v treh dejanjih »Nebesa na zemlji«.

Drugo za Gorico ostane, kakor določeno.

Na lepkih se čita, da bo predstava v Gorici tudi v sredo 10. t. m. Kakor že povedano, je ne bo.

Prva gledališka predstava v nedeljo, 7. aprila. — Uprizori se velezbavna burka »Vražji Rudi«. Igra je polna zdravega humorja, ima nebroj komičnih zapletkov in poleg vse zabavnosti je še zek krepka satira na kledeplazenje, na štreberstvo uradnikov. V tej igri, pri kateri sodeluje tudi slavna vojaška godba c. kr. nešpelka št. 47., nastopi ves ensemble v Gorici se nahajajočih ljubljanskih igralcev. Glavno in naslovno ulogo igra g. Povhe, veliko končno ulogo Mišarja igra g. Molek. Velike uloge imajo tudi gg. Nušč, Križaj, Šimacel, Danilo in drugi; ter dame: Thalerjeva, Wlistrova, Bušekova, Vera Daničeva in druge. Slavno gorisko občinstvo opozarjam opetovanjo, da se odzove našemu vabilu in da v nedelje počitnoštevno zasede dvoranu Trgovskega doma. Zabave, smeša bo obilo in s tem je cilj burke, dobre burke dosezen.

Goriska podružnica S. P. D. vključno vabi svoje člane, naj se pridružijo v obil-

jem številu izletnikom »luriske podružnice« na velikonočno nedeljo in pondeljek (7. in 8. aprila 1912). V nedeljo popoldne se vrši izlet čez sv. Katarino v Kromberg, v pondeljek dopoldne pa čez Brda, v Kolsko in čez Vrhovlje v Plešev.

Pianinski Izlet goriske podružnice S. P. D. se vrši v nedeljo dne 14. aprila 1912 na Kobilino glavo (1475 m) pri Podmešku. Odhod iz Gorice po državni železnici ob 6. zjutraj do Podmeška, od tod neš na vrh. Odhod z vrha na Poljubin in k sv. Luciji. Povratek v Gorico zvečer ob 6. uri 28 min. in pa ob 9. uri 10 min. Nekaj jedi in pihače je treba vzeti s seboj. Oprava planinska.

Premeščen je v finančno ministerstvo finančni koncipist dr. F. Gregorič v Trstu.

V torek 9. aprila se vprizori v Gorici dražestna angleška komedija M. Hoffsta »V nočni kavarni. Igra je zelo mična, počna krasnih prizorov, zlasti življenje malega orkestra, ki svira v nočnem lokaju, je kaj lepo ilustrirano. Glavni nogi igrata gdč. Wlistrova in g. Nušč. Več. o tei igri v soboto.

Gostovanje ljubljanskih igralcev v Tolminu. — V pondeljek 8. aprila gostujejo člani slov. dež. gledališča ljubljanskega v Tolminu v dvorani, sl. »Rokodelskega in bralnega društva«. Uprizori se najbolj uspela izvirna slovenska drama Antona Funka »Tekma«. Sodevujejo isti igralci kot v Ljubljani. Nadejati se, je velikanski obisk, kajti zamiranje za to igro je izredno.

Gostovanje ljubljanskih igralcev v Kanalu. — V sredo 10. aprila gostujejo v Kanalu in sicer sploh priykrat. Uprizori najzabavnejšo burko »Nebesa na zemlji«. Slavno občinstvo v Kanalu in okolici opozarjam na to izredno priliko, da pozdravijo v najmogobrojnejšem številu ljubljanskih igralcev s tem, da napolnijo dvorano »Čitalnice« v Kanalu do zadnjega prostorčka.

Na komornem večeru, ki ga priredi tenorist g. Josip Rijavec v sredo 10. aprila 1912, so obljubili sodelovanje gg. Jos. Michl, K. Sancin, A. Pertot in S. Pečenko, ki bodo izvajali prekrasni godalni kvartet E. Griega v g-molu op. 27. Pesmi spremlja na klavirju naš priznani pianist g. Ciril Eržen.

Sporед komornega večera je ta le:
1. a) Dr. Benjamin Ipacetz: »Pozabil sem mnogokaj, dekle!«, b) Janko Ravnik: »Vasovalec?« (rokopis), c) Dr. Gojmir Krek: »Tam zunaj je sneg«, d) Dr. Gojmir Krek: »Šum vira in zefira«, e) Jos. Michl: »— da jo ljubim« (rokopis).

Pesmi s spremljevanjem klavirja, 2. E. H. Grieck: Kvartet v g-molu op. 27. 3. a)

Anton Lajovic: »Cveti, cveti rožica«, b)

Anton Lajovic: »Svetla noč«, (rokopis), c)

Anton Lajovic: »Ah, tako prešaši« je mladost», d) Anton Lajovic: »Jaz pa vem...« (rokopis), e) Anton Lajovic: »Serendada. Pesmi s spremljevanjem kla-

virja.

Komorni večer se vrši v Trgovskem Domu.

Začetek točno ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer.

Cene: Fanteuil 3 K, sedeži I. vrste v parterju ali na galeriji 2 K, II. vrste 150 K, III. vrste 1 K. Stojšča 80 v, dijaki in vratki do narednika 10 vin.

Vstopnice se prodajajo v knjigarni A. Gabšček v »Trgovskem Domu« in na dan večera od 7. ure in pol naprej pri blagajni.

Kdor drugim jamo kopije... — Na dopis pod tem naslovom v zadnjem »Soči« priporočujemo, da Slovenec M. ni nikdar storil graje vrednega koraka proti bratom A., narobe, mi vemo, da se je vedno tako potegoval za nje in jim želel pomagati. — Doprnik tudi ni hotel reči kaj podobnega v tem ožiru. — Na novo poslanem dopisu pa izjavljamo, da nočemo dalje dregati v tako delikatne zaideve. Ako je g. M. sploh kaj storil, kar je vredno graje, je mogoča boljša korektura, ne po »Soči«, in to v interesu obeh strank. Ne uničujmo se in ne koljimo se med seboj! Več odprtostnosti, več dobroščnosti, več lojalnosti!

Prijpis. — Naknadno smo prejeli še tale dopisi:

»Kdor drugim jamo kopije.«

Pod tem naslovom je prinesla »Soča« z dne 2. 4. štev. 38. članek, v katerem omenja poročila dveh slovenskih listov (Gorica, Slovenec) katero se glasi: »da je neki M. strašno brusil pete proti slovenski trgovini bratov Anderwaldov ter končno vpraša: »Kdo je ta M.?«

Dopisniku omenjenega članka bodi povedano, da tiči za črko M. neki narodni nasprotnik.

Oni M. pa, v katerega se zaletuje dopisnik, ki je upravni svetnik in je v tesni zvezi z »člo«, oni gospod je najin kolega in so v d. ki nam je bil prej kot slej in osobito v tej nesreči, v kateri sva se nahajala, dober in neprecenljiv prijatelj, kakoršni si želiva v bodočnosti čim več.

Dopisnik omenjenega članka razdražil je nama rano, na kateri trpiva, tem boljker je žalil nam ljubega vsestransko naklonjenega prijatelja, ki se prizadeva z vsemi močmi, da naju podpre z dobrim svetom in da se resi. Slovensko podjetje poloma.

Za njegovo pozrtvovalnost mu izreka va na tem mestu svojo odkrito zahtavo.

Brata Anderwald.

(Iz tega dopisa, ki nam je došel potem, ko je bil naš odgovor že stavljen, je razvidno, da je bilo pojasnilo potrebno. Želimo, da bi bilo takim odnošajem konec, in sicer tudi v slučaju, ako je bilo res potrebno tisto »svarilo« s konjskim kopitom v zadnji »Soči«. Naj si tu izprša vsakdo svojo vest, kaj in koliko je zarešil, teden pokore je tu naj sledi še kes in trden sklep k poboljšanju, pa bo vse zopet prav! Ali naj se res mrd sabo koljemo in uničimo na večko veselje sovražnikov? Pamet, pamet!«

Goriški Kopenick pred sodnijo. — Danes dopoldne se je vršila pred tukajšnjim okrožno sodnji razprava proti onemu mladeniču Brejec-Gliha, ki je hodi po Gorici v novi uniformi železniškega uradnika, rekoč, da je asistent na državnih železnic, ter je znal ujeti v svoje mreže neko dekle v Goriški okolici in opeariti razne osebe v mestu. Kaj je vse počel, smo svoj čas obširnejše opisali. Pri današnji razpravi je povdarijal neka priča, da je znal Brejec tako, sladko in lepo govoriti, da mu je bilo težko, kaj odreči. Brejec je rojen v Idriji; njegova mati se je pisala Gliha. Obsjet je goriški Kopenick na 18. mesec v težke ječe in postil se bo vsaka dva meseca.

»Gorica« je zopet pričela s svojimi dovitjnimi kiobasami, ki se, kakor znano, pojavljajo v njenih kolonah, kadar je njeni gospode zadelo kaj prav v živo. V zadnji repliki junaški, pa anonimni dopisnik nicesar ne dokaze, pa vse taji, poleg tega pa skriva lopnit po meni. Pri tem se poslužuje besedi in stavkov, prepisanih iz moga članka. Jaz nimam povoda karkoli izpremeniti na svojih trditvah, ki ostanejo slej k prej neslovnih v dejanske, se pa seveda z impotenco »Gorice« in njenega dopisnika ne bom prekljal. Le izjavljam, da kreditiram svoje figure, stavke in izraze »Goričinemu« dopisniku še nadalje, da se mi ne bo treba mučiti s slovenskim sloganom in da bo lažje iskal protidokazov, katerih nikjer nima. Pozdravljeni, prijatelji v gospodu!

Gradiške, kakor tudi z ubožnimi in zdravniškim spričevalom glede bolezni prosčev, naj se vložijo pri deželnem odboru do 15. maja t. i.

Nadalej se morajo opremeni prošnje s potrdilcem c. kr. okrajskega županika, da prisilci niso natežljivo bojni in da v hiši, kjer stanujejo, ni sedaj in tudi v zadnjih štirih tednih ni bilo sličnih bolezni. Deželni odbor.

Pošta v Št. Andrežu. — Slednjič pride vendarle tudi Št. Andrež: do svojega poštnega urada. Razpisano je mesto poštnega odpravnika pri novo ustanovljenem c. kr. poštnem uradu v Št. Andrežu pri Gorici. Sedanj letni pavšal za letalno dovrstjanje poštnih pošiljatev iznosi 504 K. Prošnje je oddati tudi v prvem tednu na poštno in brzljavno ravnateljstvo v Trstu.

Za občinske volitve v Solkanu brusij klerikalci svoje pete in fezike, kar le morejo. Letajo okoli in govorijo in pišejo, ali vsaka druga beseda je le: Mizarska zadruga, kakor da bi prav radi te moralni prij v občinski zasej solkanski sami klerikalci. Solkanci že vedo, kaj in kako je bilo z Mizarsko zadrugo, vedo pa tudi, koliko so vredni klerikalni klepetaci, ki znajo dobro migati z jezikom, pomagati pa ne znajo. Upajmo, da bo razsodnost solkanskih volilcev takoj velika, da ne sedejo na klerikalne limanice. Slabo bi bilo za Solkan, če bi skazovali svoje umetnosti v občinski hiši za denar volilcev klerikalni skodljive!

Vojni nabor. — Dne 3. t. m. se je predstavilo prednaboru prostovoljno: iz goriškega okraja 51 mladeničev, potrjenih je bilo 21; iz tolminskega okraja 48; potrjenih je bilo 21; iz mesta 6; potrjen nobeden.

Kakor se vidi, jih še precej jemljejo. Res, da so bili 3. t. m. na sploh »fejst fan tie«, posebno pa Kobaridci. Nekateri mislijo, da so prednabori milješi, kakor glavni nabor, nam se pa zdi, da »kdor prej pride, prej melje« v vojaški sukinji.

Nekaj pa moramo grajati. Nekateri mladenči pridejo k našemu precej opti, kar naredi sploh slab utis, posebno pa, ko se še nekateri pred komisijo potrivalijo, koliko litrov, vrčkov in celo »štamperje« so ga že na vse zgodaj zavzeli. Pripomembamo slovenskim mladeničem, naj to sicer staro, pa grdo navado opustijo, naj pridejo k našemu trezni ter naj se rajše po našemu nekoliko boj, ali dostojno poveselijo.

Ivanjigrad na Spod. Krasu bojejo klerikalci osrečiti s »Katoliškim slovenskim izobraževalnim društvom«. Kjer koli se ustanovi kakšo »katoliško« društvo, tam začne rasti sirovost, klerikalci podivijo, napadajo, po novejših naučnih klerikalnih prvakov lahko tudi ubijejo na prednjača; še zasluzenje bodo imeli in v nebesa pridejo toliko gotove. Taka-le »katoliška izobraževalna« društva so nevarna gnezda, iz katerih vzletajo nevarni tisti. Ce bo odslej nemir in prepir v Ivanjigradu, bo tega krivo »izobraževalno« društvo na katoliški podlagi. Kotur je mar za lastni blagor, naj ne hodi blizu k takemu društvu. Starši, če hočete, da se Vaši sinovi ne spridijo ter ne pridejo v jedo, varujte ih pred »izobraževalnim« društvom klerikalne stranke!

Tudi v Istri »katoliška« društva! — Tudi v Istri ustanavljajo »Katoliška društva«. Tako čitamo zopet v uradnem listu, da se je ustanovilo Katoličko omladinsko društvo, in sicer v Goligorici v Pazinskom okraju. Taka društva bodo, le, cepila Istrske Hrvate ter zanesajo strankarstvo v sela. No, žhudijo pa naj napredne elemente, da se paralizirajo klerikalne načane.

Marijine hčere. — Iz Nemškega ruta nam poročajo, da so imeli tam patra s Svetegore, ki je pridigal in zabavljal na ples in plesalki. Sad tega misljona je bila ustanovitev društva Marijinhih hčer. No, društvo je, ali gospod nunc se strahovito jezi, ker se nočno upisati v društvo boj zavedna dekleta. Marijino društvo obstoji iz samih mladih deklic, ki hodijo večinoma še v šolo, ali še te se mu ukajajo in hočejo odstopiti. — Večkrat je grmel na prižnici, da mu laftko vzamejo ofer in puter, saino Marijine hčere naj pustijo v

se obranite! Oslibočat in holčine izginjo, Vaše oči, živeti, mislio, kje se okrenčjo spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utri, ako rabite Fellerjev fluid z snamko »Elzafluid«. Dva najstnica za postušnje 5 krov franko. Izdelovalci samo loktarji E. V. Feller v Stabici, Elza-trg št. 264 (Hrvatsko).

Vaše zdravje

se obranite! Oslibočat in holčine izginjo, Vaše oči, živeti, mislio, kje se okrenčjo spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utri, ako rabite Fellerjev

Kongres hrvatih poslovnih se bo vrnil v Berlino v času od 8. do 12. maja t. l.

Uvedba splošnega časa. — Ze pred dveletni desetletji je vlada ameriških Združenih držav predložila uvedbo enakega časa za vse narode na zemlji in stavila nasvete, kako na bi se odpravile časovne razlike raznih krajev. Sedaj pa poročajo iz Pariza, da uvede Francoska pri sestavljanju železniških voznih redov štetje ur od 0 do 24 in da je minister za javna dela že izdal odredbo, naj se tako uredi bodoči novi železniški vojni red. Ko je bila izdana okrožnica na generalne svete in trgovinske zbornice z vprašanjem, ali francoska javnost z odobravanjem sprejme uvedbo številjenja ur od 0 do 24, so v glavnem dosegli pozitivni odgovori; posebno pa se smatra tako štetje ur od 0 do 24 pripravno za vojaštvvo, ker bo velike koristi v slučaju mobilizacije. Sicer je železniški vojni red s številjenjem ur od 0 do 24 že dolje časa v navadi v Italiji in Belgiji, a tudi v Švici ima mnogo priateljev. To je sedaj nagnilo francoskega ministra za javna dela, da je izdal odredbo, da se pri sestavi bodočega poletnega železniškega voznega reda uvede novi način označevanja ur pri velikih železniških mrežah. Istočasno je pa pozval pretekite, naj izdajo slične odredbe tudi za lokalne železnice poedinih departmentov. Na ta način upa, da skloni tudi Nemčijo, da popusti in odstopi od svojega dosedanja označevanja časa. Ako sprejme Nemčija ta sistem, potem bo uveden seveda tudi v naši monarhiji. Na prejšnjih kongresih za uvedbo splošnega časa se ni moglo doseči edinstva radi tega, ker poedini narodi, ki so sodelovali na kongresu, niso hoteli opustiti začetnega meridiana svojega računjenja časa.

Knjizevnost.

Biblioteka pisateljev sedanje dobe, I. zv., Novačan, Naša vas I. — S tem zvezkom otvarja tvrdka Kleinnmayer & Bamberg v Ljubljani biblioteko spisov pisateljev sedanje dobe. V tem prvem delu ciklusa »Naša vas« je zbral pisatelji štirinajst motivov iz našega kmetstva življenja. Idejo knjige pove črtica »Misel«. V prečesljivem »Štefanu« nahajamo svarilen zaled slabe vzgoje na kmetih. Bolno se nas tudi dojmi »Čevljarski vajenec«. Iz črtice »Nazaj je hodila« veje pristna naivnost, z uhogom »Vaškim ateistom« pa imamo resnično sočutje. Humoristični sta povesti »Ženitev« in pa originalni »Žabjekral«. Druga živilska povest »Pes« ugaja vsled somornega naturalizma. Globokorenjen in tragičen je »Spokornik Elija«, »v kleti pa se utaplja skopuh Mrkonja v lastnem vinu.«

Temu prvemu sledita še letos drugi in tretji del. V drugem srečamo »Vaškega Cyranca, potra Cijo v »Sv. Širni«, starega »Kuka« in verskoblazno »Evico«. Med drugimi črticami je še zanimiv »Sejalec«, pesem v prozi, pomnik slavnih Groharjevi slik, ki mu je knjiga tudi posvečena.

Tretji del pa obsega veliko povest iz vaškega življenja. »Slovensko bratstvo« snuje študent Ivan Banov po naših krajih in odide razočaran v sled neuspehov v tujino. Mlad je še, morda se vrne.

Knjiga »Naša vas« stane 3 K.

Jadranska banka v Trstu.

Dne 31. marca t. l. ob 10. dopoldne se je vršil v bančnih prostorjih VI. redni občni zbor delničarjev »Jadranske banke« v Trstu. Občnega zabora se je udeležilo 42 delničarjev, kateri so zastopali 8097 delnic s 572 glasovi.

V odsočnosti predsednika gosp. Ivana Mankoča otvoril je zborovanje podpredsednik banke, g. dr. Gustav Gregorin, konstatiral je, da je občni zbor redno sklican in v smislu § 14 pravil sklepčen.

Podpredsednik g. dr. Gregorin predstavlja navzočega zastopnika vlade c. kr. okrajskega glavarja g. Edmundu Fabiani-ja, c. kr. notarja g. dr. G. Zencovich, a in spominja se v toplih besedah pokojnega člena upravnega sveta, g. Frana Arnolda, kateri si je posebno v zadavi fuzije s »Hrvatsko-vjerski banko« v Dubrovniku pridobil neprecenljivih začlug. V čast pokojnega dvignejo se navzoči delničarji s svojimi

sedežev in kličjo njegovenih spomina slava!

Na mesto umrlega g. Frana Arnolda kooptiral je upravni svet v svojo sredimo nadravnatelja »Prve hrvatske štedionice« g. Milivoja Crnadaka in kot zastopnika »Hrvatske vjerski banko« drž. in dež. poslanca g. dr. Melko Čingrijo, odvetnika v Dubrovniku. Kooptacija teh dveh članov upravnega sveta se odobrava.

Podpredsednik banke gosp. dr. Gustav Gregorin naznana nadalje, da je bil imenovan dosedanji ravnatelj banke gosp. Makso Antić ravnateljem »Austro-bosanske banke« v Sarajevu, je pa prepričan, posebno, ker se ga bo kandidiralo v upravni svet, da bo tudi na tem mestu deloval na korist našega zavoda. Govornik se zahvaljuje v toplih besedah g. ravnatelju Antiću na koristnem in pridnem dosedanjem delovanju za razvoj »Jadranske banke«, katera se mora v prvi vrsti njenemu zahvaliti, da je prišla do današnje stopnje razvoja in izraža ponovno željo, da bi ravnatelj g. Antić tudi v naprej deloval za napredok naše banke. Navzoči gg. delničarji se pridružujejo z aplavzom tej želji.

Podpredsednik g. dr. Gregorin poroča nadalje, da je imenoval upravni svet dosedanega podravnatelja banke g. Frana Skorkovskega ravnateljem, dosedanega prokurista banke, g. Cira Kamenaroviča prvim podravnateljem in g. Mat. Herzega, dosedanega dirigenta podružnice »Hrvatske vjerski banko« v Splitu drugim podravnateljem banke. To poročilo vzaime občni zbor z odobravanjem na znanje.

Kot zapisnikarja imenuje govornik gospoda c. kr. notarja dr. G. Zencovicha, kot skrutinatorja gg. Filipa Ivanoviča in Ant. Kalistra in kot verifikatorja zapisnika gg. Srečka Bartelja in dr. Ljubimira Tomšiča.

Podpredsednik banke poroča nadalje, da je bila fuzija »Hrvatske vjerski banko« v Dubrovniku z »Jadransko banko« od vlade odobrena, z ozirom na to pa, da ni še vpisana v trgovski register predlaga, da se dosedanji člani upravnega in nadzorovalnega sveta v svojih funkcijah do izvršenja fuzije potrdi z zavezo, da morajo sklicati takoj po izvršenju fuzije izvanredni občni zbor, na katerem naj se izvrše volitve po spremenjenih pravilih. Ta predlog se enoglasno sprejme in z izvelitvijo dosedanjih članov upravnega in nadzorovalnega sveta formalno izvrši.

V imenu nadzorovalnega sveta poroča g. dr. O. Rybar, da je isti pregledal točno bilanco centrale in podružnice v Ljubljani in Opatiji, da jo je našel v popolnem redu in predlaga, da se podeli upravnemu svetu absolutorij. Ob enem se strinja nadzorovni svet s predlogom upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička.

Ta dva predloga se enoglasno sprejmeta. Vsled tega se bode izplačala na kupon št. 6. počeniš od 1. aprila t. l. 6 1/4% na dividenda t. j. K 25 po delniči.

Ker se k 6 točki dnevnega reda (razni predlogi) noben ne priglasi, zaključuje podpredsednik g. dr. G. Gregorin zborovanje in se zahvaljuje gg. delničarjem na obilni udeležbi, katera priča o zanimanju za naš zavod.

Govornik prosi navzoče gg. delničarje, da tudi v naprej podpirajo delovanje upravnega sveta za nadaljnji razvoj Jadranske banke.

Iz predloženega nam letnega poročila Jadranske banke pošnemamo sledče številke:

Bilanca za leto 1911 izkazuje sledče stavke:

Aktiva: gotovina v blagajni (kron 337.276,18, menice: K 4,787.360,97, vrednostni papiri K 691.980,07, komorcijski posli: K 230.324,30, dolžniki 13.140.009,60 K, bančno poslopije: K 254.875,17, inventar K 55.778,96, skupaj K 19.497.605,26).

Pasiva: delniška glavnica: kron 6.000.000, rezervni fondi K 421.660,10, uoge: K 4.390.242,02, upniki K 7.878.363,09 transitivne obresti K 29.972,51, trate K 273.764,08, nedvignjena dividenda K 2064, čisti dobiček kron 501.538,66, skupaj kron 19.497.605,26.

Skladni promet v preteklem letu znašal je K 913.107.548,58, čisti dobiček kron 501.538,66 (nasproti prejšnjem letu za K 151.986,74 več). Rezervni fondi so narastli na K 490.000.

V sledu fuzije s Hrv. vjer. banko znaša delniška glavnica Jadranske banke kron

8.000.000 — rezervni fondi okroglih kron 770.000 — in banka bude imela sedaj šest podružnic: v Dubrovniku, Ljubljani, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru. Vpoštevaje uloge, bude razpolagala banka z glavnico več kot K 30.000.000 —.

JAKOB ŠULIGOJ, urar
v Gorici, Gospodska ulica štev. 25
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih preciznih ur ter razne srebrne in zlate predmete kar: verižice, obeske, prstane, uhane itd.
Za vsako popravilo se jamči.

Zajamčeno pristna istrska vina in olje

lastnega pridelka iz okolice Pazina.

Prodaja se in pokušuje v bivši zalogi tvrdke Sicherle & Comp., Gorica Via Teatro št. 20 (notranji prostori).

Teran fin	liter po 56 vin.
Rizling bel	52 "
Bela malvazija po načinu Maršala	88 "
Črnina po načinu Bordeaux	80 "
Rešošk suh, sladek za buteljke	1:20 "
Olje iz oljka sladko, rafinirano	1:20 "
Zganje pristno 50%	1:30 "

Priporoča se za obilen obisk

Ivan Stanich.

Za krčmarje in gostilničarje cene po dogovoru.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu - edini domači zavarovalni zavod.

Ustanovljena leta 1884.

Centrala v Zagrebu v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovičeve ulice.

Podružnica v TRSTU, Via del Lavatoio štev. 1. II. nadstropje. Telefon st. 2594.

Glavna zastopstva: Ljubljana, Novisad, Osjak, Reka in Sarajevo.

Zadruga sprejema pod ugodnimi pogoji zavarovanja sledče vrste:

I. Na življenje:

1. Zavarovanje: glavne za slučaj doživljenja in smrti;
2. zavarovanje dote;
3. zavarovanje živilske rente.

II. Proti kodi po požaru:

1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih poslopij, tovarn).
2. Zavarovanje premičnih (pohištva, prodajalniškega binga, gospodarskih strojev, blaga, itd.).
3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.).

III. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje vseh o delkov znasi K 2.319.068,21 Od tega temeljna glavnica 800.000,00 Dohodek letne promjne s pristojbinami 1.231.748,41 Izplačane odškodnine 4.823.268,44

Sposobni posredovalec in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje

Podružnica »Croatiae« Trst, Via del Lavatoio št. 1, II. nadst.

Zastopnik za Gorico in okolico:

PETER GRUDEN & Comp.

v GORICI.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Joz. Terpia.

Na sedeži Baštelja 2.

TRGOVINA NA DRBNO IN DEBELO.

Najcenejo kupovališče sibirškega in drugega blaga ter tkana, preje in viti.

FOTORESÖINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše sivance za šivalne stroje.

POTREBŠÖINE

za širojšče in ševljarje.

Svetinjice. — Rokni veneti. — Mačne kultile.

Mišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Sejmena za zelenjavce, trave in detanje.

Najboljje oskrbljena zaloge za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na dejstvu.

Varstvena znamka: »Sidro«

Simiment. Capsici comp.

Nadomestek za

Anker Pain-Expeller

je povsed pripoznano kot najboljš

sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno

Simon Praprotnik

tarbeni in pohištveni miz

v Ljubljani.

Jenkova ulica štev.

priporoča svojo veliko zalogo vsak vrstnih **omar za led** v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine z delikatesami, mlekarne itd. po najnižjih cenah. Tudi im. v založbi veliko **okroglih vratnih miz** za stilne in restavracije.

Točna postrežba.

Na zahtevo ceniki zastonj in poštni prosti na razpolago.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov in Mehanična delavnica. Poliranje z električnim silo ter emajliranje dvokošes na plitvih.